

ROMÂNIA HAUTE-COUTURE

Ia de borangic, cingătorile tradiționale cu mărgele și fota țesută la război au ajuns piese pe care ni le închipuim mai lesne ca exponate într-un muzeu prăfuit decât ca declarații stilistice pe bulevardele Capitalei. Francezul Philippe Guilet și le-a imaginat, în schimb, în cu totul altă parte. La Grand Palais din Paris, ca vedete ale unei inedite prezentări de modă haute-couture.

DE DIANA-FLORINA COSMIN

PHILIPPE GUILLET
ȘI ROCHIA „LAURA”,
ȚESUTĂ DIN MĂRGELE
TRADIȚIONALE

FOTO: ADRIAN BULBOACĂ

FOTO: ADRIAN BULBOACĂ

Ținuta „Lena” a fost inspirată de un cojoc al lui Constantin Juravle, din Straja Suceava (jos).

FOTO: ADRIAN BULBOACĂ

Cum arată biroul unui designer francez de haute-couture? Cu această întrebare în minte am traversat un adevărat labirint de holuri și camere, deschizând uși și urcând scări în spirală până la mansarda creativă a lui Philippe Guilet, directorul artistic al Ambasadei Franceze la București. Urma să am parte de o „vizionare”, în exclusivitate, a noii sale colecții de modă, care va fi prezentată, în următoarele luni, pe podiumurile de la Grand Palais. Același loc în care Chanel își etalează an de an hainele în fața presei, la Săptămâna Modei de la Paris, și unde s-a pus în scenă, în 2009, celebrul spectacol-tribut adus lui Yves Saint Laurent. Pregătită să pătrund în spațiul cel mai intim al creației, gândurile mele nu adăposteau nicio prejudecată, știind prea bine cum fiecare artist își are propriul univers, populat de lucruri surprinzătoare, șocante, uneori de neînțeles pentru restul lumii. Ar fi putut arăta într-o mie de feluri. Și totuși, nu mă așteptam nicio clipă ca universul lui Philippe să arate atât de...românesc. Tradițional. Poate chiar mai românesc - așa putea pune pariu - decât orice altă casă din București, cu excepția celor pregătite înadins pentru ochiul turiștilor. O față de masă albă, brodată pe margini cu flori mari, multicolore, flori românești, așa cum văzusem în copilărie prin Ardeal, trona în mijlocul camerei, pe o masă din lemn. Șervete din macramé, asemeni celor care ieșeau din mâinile bunicii, stăteau așezate pe comodele din jur. Un săculeț tradițional, brodat manual din mărgele, se odihnea într-un cui din

ECHIPA STRĂNSĂ DE PHILIPPE A LUCRAT, TIMP DE ȘASE LUNI, CA O VERITABILĂ CASĂ DE MODĂ HAUTE-COUTURE.

perete. Teoretic, mă aflu pe teritoriu francez. Practic, de multă vreme nu mă mai simțisem atât de „în România”. „Acest săculeț e inima colecției”, aud o voce în spatele meu. Mă întorc și-l văd pe Philippe însuși, întinzându-mi mâna. Jovial și *très français*, de la maniere până la stilul vestimentar cu accente pariziene. Și totuși, după cum aveam să observ încă din primele cinci minute ale conversației, mult mai...român decât mine. „De la acest săculeț brodat cu mărgeluțe, sub forma unor trandafiri, a pornit totul”, îmi arată el, atingând obiectul cu delicatețe, aproape cu reverență. Un obiect de care sunt pline târgurile românești tradiționale și pe lângă care am trecut de multe ori fără să-mi trezească vreo emoție deosebită. „Vino să-ți arăt”, mă îndeamnă, cu entuziasmul unei gazde care abia așteaptă să-i facă „musafirului” un tur al casei. Doar că musafirul - eu - habar nu avea ce îl așteaptă.

În prima încăpere, un manechin din plastic îmi captează din start atenția: pe el trenează o jachetă în stilul costumelor de toreador, scurtă, brodată integral cu mărgeluțe care recrează imaginea unor pâuni. Recunosc stilul de broderie al centurilor tradiționale românești, cingătorile pe care le poartă femeile în zona Bistriței, pentru a ține laolaltă ia și pânzăturile. „S-a lucrat două luni, pentru că totul e făcut de mână”, îmi explică, scurt, înainte de a-mi trece prin față al doilea umerăș: o rochie din catifea roșcată, brodată cu un model de mărgeluțe galbene reprezentând un soare. Realizez, brusc, că undeva pe-acasă am o centură rămasă de la bunica, ce seamănă izbitor cu modelul lui Philippe. Ba chiar par unul și același. Doar că nu-mi amintesc s-o fi scos din sertar vreodată. Philippe în schimb, a transformat-o într-o rochie absolut superbă. „Îți place?” se uită la mine atent. „M-a cucerit atât de tare acel detaliu brodat pe centură încât i-am zis Andrei că îl vreau pe toată suprafața rochiei”. În ușă apare Andra însăși. Mai exact Andra Clițan, designer în vârstă de 28 de ani, cunoscută în lumea modei românești pentru creațiile inspirate de elementele tradiționale românești, în special de cele din zona Maramureșului.

La interviul nostru din urmă cu un an, Andra îmi vorbise despre pânuri, țoluri, ciururi și alte materiale tradiționale din colecțiile ei cu mai mult patos decât dacă ar fi fost vorba de cea mai scumpă mătase. Acum, vedeam bine, entuziasmul ei îl cucerise și pe Philippe. „Lucrăm împreună, Andra mi-a găsit mulți dintre artizanii și meșteșugarii cu care am făcut colecția”, îmi explică el, trecând spre

următoarea cameră. Apoi zâmbește: „De fapt, singurul francez din această echipă sunt eu”. Un francez care, după cum îmi dezvăluie următoarele încăperi, înțelege și „simte” tradițiile românești mai bine decât o fac românii însuși. Sub bagheta lui Philippe, un ilic alb-negru din zona Bucovinei a devenit un elegant palton din astrahane, cu inserții de broderii care-mi aduc aminte de celebrul săculeț agățat în perete. „În această piesă conviețuiesc elemente din Bucovina cu elemente din Brașov”, detaliază el, ca și cum toată România, cu istoria și specificul ei, s-ar afla în buzunarul lui, complet cartografiată și lămurită. Același ilic a mai inspirat și o salopetă modernă, cu corset, care recrează broderiile alb-negru. O pereche de botine au tocul sub forma Coloanei Infinitului a lui Brâncuși („picioare infinit de lungi” nu mai pare doar o figură de stil). Șiragurile de mărgeluțe multicolore, care se poartă la costumul național, bordează fiecare pliu al unei fuste negre, din muselină. Cele negre, cusute în toate direcțiile, au devenit broderia spectaculoasă a unei rochii tip sirenă, care ar fi făcut furori cu două secole în urmă, dar care ar întoarce tot

atâtea capete și la o recepție de gală din 2011. O ie brodată cu bucăți de macramé alb și o rochie din dantelă de piele. O vestă cu două fețe, jumătate din astrahan, jumătate dintr-o țesătură făcută la război de o doamnă dintr-un sătuc uitat de lume. Un ilic asemeni celui pe care îl poartă Constantin Brâncuși într-o poză devenită emblematică. „E o doamnă de lângă Brașov, care lucrează manual aceste danteluri”, îmi arată Philippe, mângâind cu degetele broderia fină, cusută pe un material ce sună mai poetic în franceză decât în română. „Mouton tourné”. Blănă de oaie întoarsă: „Am reinterpretat vesta purtată de Brâncuși, iar totul e făcut de mână: croșetat, brodat, cusut”. Deodată, Philippe pune ilicul pe masă, scoate de pe umeraș un sacou negru, cu linie ușor masculină, și mi-l întinde. „Pur și simplu TREBUIE să încerci asta”. O spune cu atâta convingere încât nu rămâne loc de comentariu. Probez sacoul și, uitându-mă în oglindă, văd cum se luminează

*Dacă un român ar avea
inteligenta și inspirația
să folosească tot acest
patrimoniu la adevăratul
lui potențial, ar fi cel mai
bogat om din România*

PHILIPPE GUILLET, DESIGNER

la față și îi înțeleg, brusc, insistența: fiecare dungă verticală a sacoului este brodată cu mărgeluțe fine, asemeni celor de pe centura bistrițeană. Atât de fine încât nu sar în ochi la prima vedere, în schimb în lumină ai putea jura că este din ultima colecție Chanel, Balmain sau Dior. Pare cu adevărat o piesă haute-couture. Ceea ce și este. „Aici lucrăm exact ca o casă haute-couture”, accentuează el. „Tot ceea ce se întâmplă în acest proiect respectă întocmai tipicul și procedurile consacrate, pentru că am vrut ca oamenii cu care lucrez să învețe toate astea”.

Într-o altă cameră, sub panoul cu schițele preliminare ale colecției, se află și o serie de obiecte autentic românești, vechi de zeci sau sute de ani: o centură veche, brodată cu argintiu, o pereche de brățări din mărgelă, un ilic vechi. „Și ele vor fi pe podium, printre cele făcute de noi”, îmi explică Philippe. „Vrem să arătăm că aceste piese vechi sunt mai actuale ca niciodată”. Toate creațiile lui Philippe îmbină broderiile românești cu mărgeluțele, macrameurile și dantelăria din piele, într-un mix pe care nu l-aș fi bănuț

FOTO: ADRIAN BULBOACĂ

Philippe Guilet a fost inspirat în creațiile sale de elemente precum modelul oului încondeiat, basmalele înflorate sau tiparul șindrilelor de pe casele din satele românești.

niciodată atât de armonios, firesc și, mai ales, chic. „M-am inspirat de la tinerele românce care locuiesc la sat”, îmi explică el. „Nu au bani întotdeauna să-și facă ceva nou, în schimb folosesc tot ceea ce au prin casă, *c'est génial*”.

Despre satele românești, Philippe ar putea spune multe. Ar putea scrie și cărți, pentru că le-a străbătut cu piciorul din 2007, când a venit pentru prima oară în România. A bătut la ușă, a intrat în casele oamenilor, i-a făcut să-și deschidă dulapurile pentru a-i arăta comorile lor demult uitate pe care nimeni nu le mai râvnise de ani buni. Și, în timp ce făcea asta, i-a făcut să-și dezvăluie și sufletele. Fără cuvinte, pentru că înțelege româna, însă nu o vorbește. „Expoziția asta nu e făcută din vanitate”, se oprește el din aranjat umerașe. „Meșteșugurile mor”, îmi spune privind-mă drept în ochi. „Acești oameni sunt ultima generație, după ei nu mai vine nimeni”. Tocmai de asta, și-ar dori ca prin colecția lui să le dăruiască ceva prețios. Viitorul. „Franța nu mai are artizani, dar are nevoie de artizani”, explică el. „În schimb România încă îi are, însă nimeni nu-i valorifică”. Ideea lui este clară și mi-o expune în cuvinte de antreprenor lucid, nu de artist boem: prezentând colecția la Grand Palais și transformând-o apoi într-o expoziție itinerantă prin mai multe țări, lumea întreagă va avea ocazia să vadă meșteșugurile românești.

Atunci va apărea și elementul râvnit de Philippe, unul nu neapărat poetic, dar esențial pentru supraviețuire: cererea comercială. „Dacă va exista cerere, acești oameni care acum nu mai au cui să-și dăruiască meseria vor putea deveni formatori”, se avântă el. „Tinerii își vor dori să le calce pe urme”. Visul lui Philippe Guilet nu este o utopie, nici pe departe. Este un discurs concret și asumat. Toate marile case de modă au în spate o echipă de artizani talentați, cu experiență, fără de care minunatele rochii Chanel, Dior sau Balmain nu ar vedea niciodată lumina zilei. Chanel, spre exemplu, o are pe Madame Couziou, care are 70 de ani și este experta absolută în pasmanteriile care decorează celebrele taioare născocite în urmă cu 50 de ani de „mademoiselle Coco”. „Sunt disperată că nu vor mai găsi pe nimeni care să

TOȚI OAMENII HAUTE-COUTURIERULUI

Aproape 50 de meșteșugari din mai multe zone ale țării au cusut, tors, sculptat, tricatat, brodat și prelucrat elementele care compun creațiile imaginate de Philippe Guilet. Printre ei Reghina Ghițiu, din Vălenii Somcuței, Maramureș (broderie manuală și țesături), Eva Thanhofer din Baia Mare (tricotaje și obiecte croșetate, din lână, piele și fir metalic), Virginia Linul, din Salva, județul Bistrița-Năsăud (broderie manuală, aplicații de mărgelă, costume populare realizate integral de mână, coliere lucrate manual) sau Constantin Juravle din Straja, Suceava (meșter cojocar). Din echipă mai fac parte mai mulți designeri români de modă, precum și artiști specializați în ceramică și prelucrarea sticlei. Partenerii strategici sunt Apa Nova și Camelia Șucu, iar sponsorii BRD Groupe Société Générale, Dacia și OMA Vision.

FOTO: ADRIAN BULBOACĂ

ROCHIA „IRINA” A FOST INSPIRATĂ DE O CENTURĂ TRADIȚIONALĂ CUSUTĂ CU MĂRGELE.

FOTO: ADRIAN BULBOACĂ

facă asta la fel de bine”, povestește Philippe, după care exclamă, satisfăcut: „Ei bine eu, în România, am găsit o doamnă care face asemenea pasmanterii, absolut minunate”. Se luminează la față și ia mimica mulțumită a unui dirijor care-și încheie triumfal simfonia: „Abia aștept să mă duc la Karl și să-i spun «Am în România o Madame Couzieu pentru tine»”.

Cu coatele așezate pe fața de masă brodată cu flori multicolore ardelenesti, rostește cu vântul „România” cu drag, cu o afecțiune care nu poate fi trucaț pentru niciun marketing din lume. Puțini știu că, până să devină salvatorul tradițiilor românești, Philippe a fost directorul de cercetare al lui Jean Paul Gaultier. Altfel spus, omul care documentează, pregătește eșantioane, modele de inspirație și îi oferă „creatorului” scheletul pe care își va construi colecția. Este o muncă grea, care se face pe ghicite: nu îi dai designerului ceea ce îți cere explicit, ci ceea ce nu-ți cere dar ești convins că i-ar plăcea. „Trebuie să-i oferi acele surse de inspirație din care să se declanșeze ideile lui și să se nască o colecție”, explică Philippe. După anii petrecuți lângă Jean Paul Gaultier, a fost o bună perioadă de timp consilierul Ministrului francez al Culturii în materie de noi limbaje culturale, a făcut costume pentru Opera din Paris, și a ajuns, în cele din urmă, la București.

Cu România despre care vorbește cu atâta iubire nu a fost vorba de vreun „*coup de foudre*”, chiar din contră. „Am aterizat aici într-o duminică seară, când era frig, ploua, iar traficul era blocat”, își amintește el acum. Dragostea a venit un pic mai târziu, la a doua vedere, mai exact chiar de-a doua zi, când a început să exploreze pe cont propriu Capitala, începând cu Muzeul Țăranului Român. Atunci și-a reamintit primul element românesc care făcuse parte din viața lui încă din copilărie: ia românească tradițională. Un element pictat de Matisse și iubit cu ardore de Yves Saint-Laurent, care avea aproape în fiecare colecție și câte o „*blouse roumaine*”. „Mama mea a fost mereu o femeie YSL, cu multe ii, pe care le poartă până în ziua de azi”, își amintește Philippe. „Acea a fost prima piesă românească pe care am văzut-o și care m-a fascinat”. De patru ani de când locuiește în București, Philippe se poate declara,

FOTO: ADRIAN BULBOACĂ

Jacheta stil toreador (jos) a lui Philippe Guilet a fost inspirată de un brâu românesc tradițional, realizat de bistrițeanca Virginia Linu.

FOTO: CĂTĂLINA FILIP

oficial, cel mai activ agent de PR al României. Și-a adus aici familia, prietenii, cunoștințele și, după ce au venit prima oară, toți și-au dorit să se întoarcă. „România are și părțile urâte, ca orice țară, dar cred că tocmai greutățile sunt cele care forjează personalitatea și îi fac pe oamenii de aici să fie alfel”.

Pe parcursul conversației noastre, Philippe repetă de cel puțin două ori că nu vrea să revoluționeze moda. Devine serios de fiecare dată, semn că vrea să fie înțeles pe deplin de toți cei care aud de el și de proiectul lui de haute-couture „Aici nu e vorba de mine”, subliniază el. „Eu doar vreau să valorific obiecte de patrimoniu ale României și să dovedesc lumii întregi că toți designerii se pot găsi aici inspirație”. Stă pe gânduri, iar seriozitatea se topește într-un zâmbet. „Știi... chiar nu ar trebui să spun asta, n-ar trebui s-o spun”, se codește, ca un copil. „Dar o să o zic oricum”. „Dacă cineva de aici, un român, ar avea inteligența și inspirația să folosească tot acest patrimoniu la adevăratul lui potențial, dacă l-ar prețui și l-ar valorifica...”. Face o pauză și mângâie cu mâna broderia feței de masă. „Atunci ar fi cu adevărat cel mai bogat om din România”. Tăcem amândoi preț de o clipă, conștienți de adevărul, dar și de prăpastia din cuvintele lui. Criza artizanatului nu se simte doar în România, ci în lumea întreagă, unde migala, răbdarea cusăturilor și eleganța liniilor muncite în zile și săptămâni sunt din ce în ce mai puțin prețuite de tinerii care-și aleg o meserie. Mor tot mai mult, cu fiecare artizan care se duce fără să-i lase nimănui moștenire munca lui. „Karl va afla de Madame Cozieu din România”, reiterează Philippe, zâmbind optimist. Dacă Lagerfeld ar alege să producă, spre exemplu, fie și un singur model nasture din lemn, sculptat manual, în Maramureș sau în Bucovina, asta ar însemna cel puțin 5.000 de nasturi. „Câteva luni de muncă pentru câteva zeci de oameni”, punctează francezul. În cele șase luni în care a lucrat cot la cot cu meșteșugarii români, i-a învățat să lucreze ca niște artizani de haute-couture, dar a primit și ceva la schimb. „Am apreciat calitatea sufletelor lor”, îmi spune Philippe. „Dacă o persoană e bolnavă într-un sat de la voi, lumea se preocupă, tuturor le pasă”. Apoi adaugă, cu o oarecare tristețe: „În Franța nu prea mai vezi așa ceva”.

Din anticariate, artizane pierdute prin orașele de provincie și de la românii care l-au primit în casele lor, francezul a cumpărat piese de arhivă, obiecte vechi, tradiționale, cu care vrea să creeze un muzeu de piese românești. „Aceste lucruri vor rămâne în patrimoniul proiectului 100%RO și vor servi drept referință pentru toți cei care vor veni după mine”, explică el. „Ca un semn al trecerii mele pe aici”. Văzându-le, vor fi

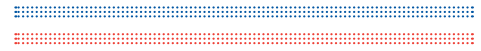
FOTO: CĂTĂLINA FILIP

FOTO: CĂTĂLINA FILIP

MADE IN ROMANIA

Numit „100%RO”, proiectul experimental care și-a propus să valorifice patrimoniul cultural al României a pornit de la conceptul întâlnirii a două lumi: cea strălucitoare, a haute-couture-ului francez, și cea ancestrală, a tradițiilor românești de demult. „Turiștii care vor să ducă acasă ceva din România au parte doar de clișee”, rezumă Philippe una dintre liniile directoare care au dat, inițial, ideea proiectului. „M-am gândit că putem crea obiecte frumoase, de lifestyle, pe care oamenii să își dorească nu doar să le păstreze, dar să le și dăruiască altora”. În planurile sale se află și un concept-store în care să se vândă creații simbolice pentru România, realizate, însă, cu bun gust și respect pentru tradiție.

ÎN LUNA IULIE, PHILIPPE A PREZENTAT LA IQONIQUE CLASS STUDIO O AVANPREMIERĂ A COLECȚIEI SALE, CU DOAR CÂTEVA DINTRE CELE 31 DE ȚINUTE HAUTE-COUTURE.

Dacă Lagerfeld ar alege să producă în România fie și un singur nasture Chanel lucrat manual, asta ar însemna câteva luni de muncă pentru artizanii căzuți în uitare.

cucerii și ei de tradițiile românești și vor vrea să facă la rândul lor ceva frumos. Cel puțin aceasta este convingerea fermă a lui Philippe, care nu suportă contradicție. Îl privesc, cu autentică admirație, și îmi vine să zâmbesc. Să zâmbesc larg și sincer. După ce voi coborî acea scară în spirală, părăsind mansarda ambasadei, voi putea spune tuturor că am cunoscut cel mai pasionat „român”. Îl cheamă Philippe Guilet și locuiește de doi ani într-o oază de Românie unde Bucovina, Brașovul, Moldova și Oltenia conviețuiesc armonios cu Turnul Eiffel și Vogue France. Iubește o țară care nu-i a lui, cu pasiunea căutătorilor de comori care nu pot concepe ca tezaurul pe care l-au descoperit în adâncul unei peșteri, al unui ocean sau al unui oraș plictisit de sine însuși să rămână ascuns celorlalți.

Chiar dacă amândoi am ocolit elegant subiectul imaginii României în afară, în special în Franța, în final Philippe simte nevoia să-l atingă subtil. „Nu-mi place sarcasmul cu care

se vorbește despre România”, punctează el. „De asta am și vrut ca expoziția să se țină la Grand Palais”. În inima Parisului, locul în care se prezintă colecțiile haute-couture și unde nimic nu poate trece neobservat. „Pentru că asta e adevărata Românie”, arată el în jur, către stenderul cu „haute-couture”, unde mărgeluțele tradiționale, iile brodate și astra-hanul s-au transformat în cel mai pur lux de secol XXI. „România va ajunge acolo unde merită, prin valoarea ei, prin ceea ce vezi aici, pe umerășele din jurul meu”, exclamă, convins, francezul. „Trebuie doar ca lumea s-o descopere”. Zâmbesc și îmi doresc mai mult decât oricând să aibă dreptate. Și da... poate că n-ar trebui să spun asta. Chiar n-ar trebui. Dar o să o spun oricum. Închizând ușa mansardei și lăsându-l în urmă, așezat la acea masă brodată cu flori românești, Philippe mi s-a părut, cu adevărat, cel mai bogat om din România. **FB**